

על ראיות מוקלטות - קבלת הקלטה לבדיקה

חשיבות קבלת ההקלטה הנבדקת על דיסק ומידי בעל ההקלטה, בא כוחו או מתיק ביהמ"ש !

מאת: דורון בלדינגר, מהנדס ומשפטן - B.Tech, LL.B

מומחה לראיות מוקלטות ומשפט פלילי

לאתר המומחה: WWW.AVIDENCE.CO.IL

ככלל, בדיקות אותנטיות של ראיות מוקלטות ו/או בדיקות אחרות לפענוח ממצאים או ניתוח התנהלות של אירוע מתועד, מבוצעות תוך הקפדה מיוחדת, כי הראיה המוקלטת שהוגשה לבדיקה היא **הקלטת המקור**, או במקרים מסוימים, הקלטה המהווה **נאמן למקור**, כפי שיובהר בהמשך.

ראיה מוקלטת יכולה להיות: **הקלטת אודיו** (שמע) ו/או **הקלטת וידאו**, לרבות תיעוד מצלמות אבטחה, ו/או צילומי **תמונות סטילס** דיגיטליות וכדומה.

כאשר מוגשת הקלטה לביהמ"ש, ראוי ונכון כי בעל ההקלטה יגיש את קובצי המקור, **כשהם צרובים על דיסק דווקא**, בתוספת תצהירו כמובן, לעניין מהות ומועד ההקלטה, פרטי המכשיר ששמש להקלטה (כולל שם יצרן ודגם) וכל פרט רלוונטי אחר לגבי פעולות העתקה ו/או המרה ככל שנדרשו ובוצעו בהקלטה המוגשת כעת כראיה.

החשיבות לקבלת הראיה המוקלטת על דיסק המהווה "**מדיה סגורה**", שאינה ניתנת לשינוי, היא משמעותית ביותר. זאת בניגוד לכל "**מדיה פתוחה**" אחרת כגון: כרטיס זיכרון נייד לרבות כונני USB או זיכרון דיסק-און-קי (Disk on Key), כונן קשיח (Hard Disk), משלוח קובץ הקלטה בדוא"ל או אף קבלת קלטת אנלוגית (מסוג של קלטת טייפ שמע, מיני טייפ מנהלים ו/או קלטת וידאו אנלוגית כגון VHS, VHS-C, Hi8, 8mm או אף קלטת דיגיטלית כגון MiniDV, Digital8). המשותף לכל המדיות האחרונות שצוינו הוא העובדה שהן מדיות "**פתוחות**", היינו ניתנות לשינוי, עריכה, מחיקה ושכתוב (הקלטה) מחדש. זאת כמובן בניגוד לדיסק הניתן לצריבה חד פעמית, שמרגע צריבתו, לא ניתן עוד לשנות את תוכנו ואת ההקלטה האגורה בו.

כמומחה הרואה ומבין את תפקידו כגורם המסייע לשופטי ביהמ"ש להגיע להבנה טובה יותר של חקר העובדות וגילוי האמת, עניין זה חשוב כשלעצמו וזאת ממספר טעמים:

א). לשם סגירת גבולות גזרה בזירה המשפטית:

כאשר מומחה כותב את חוות דעתו ומתייחס להקלטה שבדק, ראוי שהקלטה זו תהיה מאוחסנת על "**מדיה סגורה**", שאינה ניתנת עוד לשינוי, מחיקה או שכתוב מחדש. רק כך המומחה יכול להבטיח כי חוות דעתו מתייחסת לאותה הקלטה שבדק והייתה מצויה בדיסק הנבדק שנמסר לו לבדיקה ולא להקלטה אחרת, שיכולה להתווסף או להשתנות בכרטיס זיכרון כזה או אחר, לאחר שזה חתם את חוות דעתו.

ב). למען השקיפות והסדר הטוב:

חשיבות רבה נודעת, לכך שחוות הדעת תתייחס לאותה הקלטה, **בדיוק כפי שזו הוגשה גם לפתחו של ביהמ"ש ולא** להקלטה אחרת ו/או לקובץ בפורמט אחר, שיכול ויגרום לבלבול ו/או טעות ו/או הטעייה של ביהמ"ש. מה גם שמעצם האפשרות כי מומחה לא מתייחס בדיוק לאותה ההקלטה, שמונחת גם לפתחו של ביהמ"ש, הוא למעשה מאפשר לצדדים לטעון טענות שונות ומשונות בהמשך, כאשר ינסו "**לטרפד**" את חוות דעתו, בטענה שלא בדק את קובץ המקור דווקא ו/או לא בדק את קובץ ההקלטה, כפי שזה הוגש לפתחו של ביהמ"ש. די בטענה שכזו על מנת לדחות את חוות הדעת ו/או לגרום לסחבת נוספת ומיותרת של ההליך המשפטי ו/או למנוע או לעקב את סופיות הדיון בעניין ההקלטה הנבדקת. לכן, מומחה מקצועי, מוטב שיקפיד לוודא כי ההקלטה אשר הגיע לידי לבדיקה, היא אכן אותה ההקלטה הרלוונטית לדיון, אותה קיבל גם ביהמ"ש.

כמובן שהמצב הרצוי הוא שתהיה זו **הקלטת המקור**, אך בהעדר מקור, יכול להתקבל לעיתים גם מצב מצוי, בו ייבדק דווקא **עותק של הקלטה - זה שביהמ"ש קבע והחליט לדון בו עפ"י כלל הראייה הטובה ביותר**¹. כך, הנוהג גם כאשר ידוע לכל שראיית המקור היא מכשיר הקלטה (כגון: טייפ מנהלים דיגיטלי, מכשיר טלפון סלולארי, מכשיר הקלטת מצלמות אבטחה - DVR וכדומה) שהקליטו את אותו קובץ הקלטה. ביהמ"ש מקבל את קובץ ההקלטה הרלוונטי לדיון על גבי דיסק, שנטען לגביו שהוא בבחינת העתק ההקלטה המקורית שבמכשיר. כך גם מצפה המומחה לקבל את ההקלטה, על גבי דיסק שהינו עותק מושלם של הדיסק שקיים בתיק ביהמ"ש.

ג. **למען השקיפות וההוגנות כלפי שני הצדדים**, ראוי להקפיד ולקבל את ההקלטה הנבדקת **מידי בעל הדין עצמו** או בא כוחו, שהגיש אותה לביהמ"ש. או לחלופין לקבל עותק **נאמן למקור** של ההקלטה שהוגשה לתיק **ממזכירות ביהמ"ש**. זאת על מנת להבטיח שההקלטה שנבדקת על ידי המומחה ואליה מתייחסת חוות דעתו, היא ההקלטה הרלוונטית בתיק. סיבה נוספת המחייבת את קבלת ההקלטה דווקא מצד בעל ההקלטה או בא כוחו, היא **למען הביטחון שחוות הדעת לא תזוהם במניעים זרים**. היינו, על מנת שלא תוכל לקום טענה, שאולי מזמין הבדיקה עצמו, הגיש למומחה הקלטה שעברה שינוי על-ידו וזאת על מנת "להשיג" חוות דעת המיטיבה איתו. מכאן יוצא שהחשיבות לכך שמומחה יתייחס בבדיקתו להקלטה, כפי שהוגשה לביהמ"ש, ולא להקלטה אחרת שהועברה אליו באמצעות מזמין הבדיקה, היא אינטרס מובהק גם של בעל ההקלטה עצמו.

כאמור, הדרך הראויה להגיש הקלטה לבדיקת מומחה, היא לקבלה בדיסק שהגיע דווקא מהצד שהגיש אותה, או ממזכירות ביהמ"ש שתמציא את עותק הראייה שבתיק אל עורכי דינו של מזמין הבדיקה ומשם אל המומחה. רצוי גם שאותו דיסק שמתקבל לידי המומחה לצורך הבדיקה, יסומן ע"י עוה"ד המייצג את בעל ההקלטה או ע"י מזכירות ביהמ"ש על מנת שלא יהיה ספק כי זו אכן אותה ראייה שנמסרה על-ידם.

מן הדין ומן הצדק שהמומחה יקבל לבדיקה את קובץ ההקלטה בדיוק כפי שקיבלו ביהמ"ש, זאת על מנת שיוכל לשקף לביהמ"ש את ממצאי בדיקתו לגבי אותה ההקלטה שקיבל גם הוא (ביהמ"ש).

לעיתים ישנם מצבים, שבהם נדרש לבדיקה גם מכשיר ההקלטה עצמו, זאת במיוחד במקרים בהם מתעורר הספק לגבי אמינותו של קובץ ההקלטה ו/או תקינותו של מכשיר ההקלטה. במקרים אילו נכון וראוי לאפשר למומחה לבדוק את ההקלטה, כפי שזו מצויה על גבי מכשיר ההקלטה וכמובן לבדוק ולהתייחס גם לתקינותו של מכשיר ההקלטה עצמו. ממצאי בדיקת המכשיר יכול וישפיעו גם הם על מסקנותיו של המומחה באשר לאותה הקלטה. במקרה שכזה, בו נבדק גם מכשיר ההקלטה עצמו, ראוי שהמומחה יפרט בחוות דעתו, לצד הבדיקות שביצע לעניין ההקלטה, גם את כל אותן בדיקות שביצע במכשיר ההקלטה עצמו. משלל הממצאים שהגיע אליהם המומחה, הן לעניין קובץ ההקלטה והן לעניין תקינות המכשיר, יסיק ויסכם המומחה את מסקנותיו באשר להקלטה הנבדקת.

זורון בלדינגר, פברואר 2015 ©

¹ **כלל הראייה הטובה ביותר**: כאשר מבקשים להוכיח את אמיתות תוכנו של חפץ או מסמך, חל כלל הראייה הטובה ביותר ולפיו אין להוכיח תוכנו של מסמך אלא על ידי הצגת המסמך המקורי גופו לביהמ"ש. הצגת ראייה משנית לעניין תוכנו של מסמך פסולה בכפוף לחריגים שחלקם פרי הפסיקה וחלקם בחקיקה ולפיהם **ביהמ"ש רשאי להתייר הצגת ראייה משנית לשם הוכחת תוכנו של חפץ ו/או מסמך בכפוף לשיקול דעתו**. ראייה משנית יכולה להיות צילום, העתק, ציור, עדות בע"פ של מי שרשם מסמך, עותק קובץ ההקלטה, תמליל השיחה המוקלטת, קלטת אודיו, קלטת וידאו ו/או (זיכרון) מכשיר ההקלטה הדיגיטלי ו/או מכשיר הטלפון הסלולרי ששימש להקלטה, אם אילו משמשים כהקלטת המקור או כל קובץ אחר שהוא עותק של הקלטת המקור. הבאת ראייה משנית אפשרית כאמור, אך ייתכן שתהיה לכך משמעות מבחינת משקלה הראייתית. החריגים לכלל הראייה הטובה ביותר נידונים בהרחבה בפסיקה. כך למשל בע"פ 869/81 מוחמד שניר נ' מ"י וב: 6205/98 אונגר נ' עופר.